

תורה שבעל פה

בית חינוך ומשפחה לעולים

הוראות

א. משך הבחינה : שעה וחצי

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה :

פרק ראשון – (16X4) - 64 נקודות

פרק שני – (12X3) - 36 נקודות

סה"כ 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין

ד. הוראות מיוחדות : אין

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה - 16 נקודות)

1. "טובים השנים מן האחד"

- א. אליעזר עבד אברהם ביקש רשות מבני משפחתה של רבקה לקחת אותה לאישה ליצחק.
 (1) מה הייתה תשובתם?
 (2) מה למד רש"י מתשובה זו?
 (3) מדוע רבקה הסכימה ללכת עם העבד למרות שלא הכירה את יצחק? (10 נקודות)
- ב. (1) על פי הרב צבי יהודה הכהן קוק, כתבו במה האיש והאישה שווים
 (2) על פי הרב צבי יהודה הכהן קוק, כתבו הבדל אחד בין האיש לאשה. (6 נקודות)

2. יצר ויצירה

- א. כתבו שתי סיבות לאיסור לרקוד ריקודים מעורבים.
 (4 נקודות)
- ב. "והיה מחניך קדוש ולא יִךְ אָה בְּךָ עֲרֹת דְּבָר" (דברים כ"ג, ט"ו)
 (1) לפי המדרש, מהו החטא שנחשב "עֲרֹת דְּבָר"?
 (2) מדוע נאמר ציווי זה דווקא בנוגע לשעת מלחמה?
 (5 נקודות)
- ג. (1) איסור נגיעה של חיבה בין איש לאישה שאסורים זה על זה, לפי דעה אחת זהו איסור מהתורה ולפי דעה שנייה זהו איסור מדברי חכמים.
 לפי הרב קוק, באיזה מקרה לפי כל הדעות זה יהיה איסור מהתורה?
 (2) הסבירו כיצד החטא יכול לקדם את האדם מבחינה רוחנית למרות הנפילה.
 (7 נקודות)

3. מתי להינשא?

- א. "אמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה" (קדושין מא, ע"א).
 על פי המשך הגמרא, מה הנימוק (=סיבה) לדין זה? (3 נקודות)
- ב. חז"ל הנחו את האדם להקדים פרנסה לנישואין.
 (1) מה המטרה של הנחיה זו?
 (2) כיום אנשים רבים מקדימים נישואין לפרנסה.
מהו ההסבר לכך, ומהי ההדרכה המוצעת עקב נוהג זה?
 (8 נקודות)
- ג. (1) כתבו סיבה אחת להקדמת לימוד תורה לנישואין.
 (2) כתבו סיבה אחת להקדמת נישואין ללימוד תורה. (5 נקודות)

4. קידושין ונישואין

- א. (1) השידוכין הם שלב מקדים לקידושין. מה החשיבות שבהם?
 (2) בחלק מהקהילות נהגו לחתום "שטר תנאים". ציינו שני דברים שנוהגים לכתוב בשטר זה.
 (7 נקודות)
- ב. יוסי ורינה התארסו ללא שטר תנאים. אחרי כמה ימים הודיע יוסי לרינה שהוא רוצה לבטל את האירוסין.
 האם יוסי צריך לעשות עוד משהו כדי לבטל את האירוסין? נמקו.
 (4 נקודות)
- ג. כתבו שני תנאים שחייבים להתקיים כדי שהקידושין יהיו על פי ההלכה.
 (5 נקודות)

5. בניית הבית

- א. "אמר רב לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו"
 (1) מה פירוש "אונאת אשתו"?
 (2) על פי המשך הגמרא מדוע אדם צריך להיות זהיר באונאת אשתו?
 (6 נקודות)
- ב. (1) כתבו הדרכה מעשית אחת כיצד יש להקשיב זה לזה.
 (2) כתבו רעיון אחד שאפשר ללמוד מהסיפור התלמודי על האישה ששברה נרות על ראשו של בבא בן בוטא.
 (6 נקודות)
- ג. על פי הרמב"ם גם בזמן שבעל ואישה מותרים ישנם מצבים בהם אסור לאיש לחיות חיי אישות עם אשתו.
 כתבו שני מצבים כאלה.
 (4 נקודות)

עליכם לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם

פרק שני (36 נקודות)

אם למדתם פרקים א'–י"א מן החוברת, ענו על שלש מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 12 נקודות)

6. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. בתולה כתובתה מאתיים ואלמנה מנה (=מאה זוז).
 (1) הסבירו מדוע נקבע סכום שונה לבתולה ולאלמנה.
 (2) זוג שהתגרש והתברר שהבעל לא כתב כתובה. מה עושים במקרה זה?
 (6 נקודות)
- ב. (1) מדוע העדים חותמים על הכתובה?
 (2) יש הטוענים שלא ראוי במעמד הנישואין שיש בו שמחת חתן וכלה לעסוק בעניינים ממוניים הכתובים בכתובה. מה תשיבו להם?
 (6 נקודות)

7. מצוות עונה

- א. (1) מהי מצוות עונה, ומדוע היא נקראת כך?
 (2) מה הן שתי המטרות של מצוות עונה?
 (8 נקודות)
- ב. כתבו הבדל בין החיבור של זכר ונקבה אצל בעלי חיים ובין החיבור בין איש לאשתו.
 (4 נקודות)

8. טומאה וטהרה

- א. כתבו את שלשת שלבי הטהרה של אישה נידה.
 (4 נקודות)
- ב. מאלו סוג דיבורים על האדם להימנע מלדבר עם אשתו בזמן נידתה?
 (4 נקודות)
- ג. הסבירו כיצד אפשר להפוך את התקופה של ה"הרחקות" להזדמנות ליצירת חוויה חיובית.
 (4 נקודות)

9. כיסוי ראש

- א. בגמרא מסופר שקמחית הקפידה הקפדה מיוחדת בנוגע לשער ראשה.
 (1) מה היתה ההקפדה המיוחדת של קמחית?
 (2) לפי דבריה של קמחית, מה היה שכרה בעקבות הקפדה זאת? (6 נקודות)
 ב. מטפחת צרה שאישה נשואה מכסה בה את שיערה - האם נחשבת כיסוי ראש מדאורייתא (=מהתורה) והאם נחשבת כיסוי ראש מדרבנן (=מחכמים)? נמקו.
 (6 נקודות)

10. שאלות קצרות

- ענו בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף — 6 נקודות)
- א. כתבו שני תנאים שצריך כדי שגבר ואישה שנוסעים לבדם במכונית, לא בשעת הדחק ולא במקום סכנה, לא יעברו על איסור יחוד.
 ב. כתבו שני תנאים שנדרשים כדי לברך שבע ברכות בשבעת הימים שלאחר הנישואין.
 ג. בנוגע לחובת הורים ללמד את ילדיהם תורה, מובא בחוברת הלימוד הפסוק הזה:
 כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות י"ט, ג).
 (1) על פי המדרש למי הכוונה בכינוי "בית יעקב" ולמי הכוונה בכינוי "בני ישראל"?
 (2) מדוע הקדימו בפסוק את "בית יעקב" ל"בני ישראל"?

עליכם לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדתם

פרק שלישי (36 נקודות)

אם למדתם פרקים א'–ו', י'–י"ד מן החוברת, ענו על שלש מן השאלות 11-15 (לכל שאלה – 12 נקודות)

11. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א. בתולה כתובתה מאתיים ואלמנה מנה (=מאה זוז).
 (1) הסבירו מדוע נקבע סכום שונה לבתולה ולאלמנה
 (2) זוג שהתגרש והתברר שהבעל לא כתב כתובה. מה עושים במקרה זה?
 (6 נקודות)
- ב. (1) מדוע העדים חותמים על הכתובה?
 (2) יש הטוענים שלא ראוי במעמד הנישואין שיש בו שמחת חתן וכלה לעסוק בעניינים ממוניים הכתובים בכתובה. מה תשיבו להם?
 (6 נקודות)

12. התנהלותה של המשפחה

- א. (1) מה ענה רבי אלעזר בן עזריה לחכמים כשהציעו לו להיות נשיא?
 (2) מה הסיבה שהוא ענה כך?
 (6 נקודות)
- ב. "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות. ולמה נכתב? דרוש וקבל שכר".
 (1) הסבירו מדוע "בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות"
 (2) על פי הרש"ר הירש הסבירו את הביטוי "דרוש וקבל שכר".
 (6 נקודות)

13. קרבה בין האיש לאישה

- א. (1) מהי מצוות עונה, ומדוע היא נקראת כך?
 (2) מה הן שתי המטרות של מצוות עונה?
 (8 נקודות)
- ב. כתבו הבדל בין החיבור של זכר ונקבה אצל בעלי חיים ובין החיבור בין איש לאשתו.
 (4 נקודות)

14. סוגה בשושנים - קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א. כתבו את שלשת שלבי הטהרה של אישה נידה. (4 נקודות)
- ב. מאלו סוג דיבורים על האדם להימנע מלדבר עם אשתו בזמן נידתה? (4 נקודות)
- ג. הסבירו כיצד אפשר להפוך את התקופה של ה"הרחקות" להזדמנות ליצירת חוויה חיובית. (4 נקודות)

15. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף — 6 נקודות)
- א. כתבו שני תנאים שצריך כדי שגבר ואישה שנוסעים לבדם במכונית, לא בשעת הדחק ולא במקום סכנה, לא יעברו על איסור יחוד.
- ב. כתבו שני תנאים שנדרשים כדי לברך שבע ברכות בשבעת הימים שלאחר הנישואין.
- ג. בנוגע לחובת הורים ללמד את ילדיהם תורה, מובא בחוברת הלימוד הפסוק הזה:
- כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִגִּיד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל" (שמות י"ט, ג).
- (1) על פי המדרש למי הכוונה בכינוי "בית יעקב" ולמי הכוונה בכינוי "בני ישראל"?
- (2) מדוע הקדימו בפסוק את "בית יעקב" ל"בני ישראל"?

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך